

Słowo w Biblii

ks. prof. Waldemar Chrostowski

Słowo jest składnikiem języka przekazującym jakieś znaczenie. Wyraża się ono w mowie jako słowo wypowiedziane czy mówione oraz w piśmie jako słowo zapisane. Biblia odzwierciedla obydwie aspekty, bo stanowi świadectwo dialogu między Bogiem a człowiekiem, którego składnikami były słowa oraz zapis jako świadectwo tego wielowiekowego dialogu.

Stary Testament

W słowie objawiła się wielkość Boga i Jego stwórcza moc. W opowiadaniu o stworzeniu świata, ułożonym według schematu siedmiu dni tygodnia, wielokrotnie powtarza się wyrażenie „i Bóg rzekł”. Wypowiedziane przez Niego słowo ma wartość sprawczą, gdyż powołuje do istnienia to, co zapowiada i oznacza wypowiedziane słowo. Każda wypowiedź objawia coś z istoty mówiącego Boga. Przede wszystkim ukazuje Go jako przedwiecznego Pana całego stworzenia, które zaistniało dzięki Jego miłości, urzeczywistniającej się z mocą, czyli skutecznie. W zapisie drugiej części Księgi Rodzaju Bóg przemawia do Abrahama i pozostałych patriarchów. Jego słowo nie tylko powołuje, lecz także uzdalnia do spełniania absolutnie wyjątkowych zadań. Warunkiem, aby tak się stało, jest pełne zaufanie Bogu, czyli odpowiedź człowieka polegająca na przyjęciu słowa, które otrzymuje, i zawierzeniu temu, co Bóg do niego mówi.

Wyprowadzając hebrajskich niewolników z Egiptu stopniowo – i nie bez oporów z ich strony – Bóg wspomagał dojrzewanie świadomego swej tożsamości i posłannictwa narodu Izraela. Ten żmudny proces odbywał

się za pomocą nadzwyczajnych wydarzeń, które stanowiły znaki, oraz słów skierowanych do ludu za pośrednictwem Mojżesza. To pośrednictwo zostało wyproszone, ponieważ lud lękał się Boga objawiającego się w wielkich czynach i pełnych mocy słowach. Boża potęga dawała o sobie znać i wtedy, kiedy otrzymawszy dar Dziesięciu Przykazań oraz Prawa, Izraelici sprzeniewierali się swemu powołaniu. W każdych okolicznościach obowiązek wierności przypominały słowa, najpierw wypowiedziane, a następnie zapisane: „Ja jestem Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewoli” (Wj 20,2). W cierpliwym prowadzeniu Izraela przejawiała się wierność Boga, zapowiedziana w słowach, które niegdyś usłyszał Abraham (Rdz 12,1-3). To przesłanie było jasne: Abraham i jego potomkowie zostali wybrani nie ze względu na nich samych, lecz dla duchowego dobra całej ludzkości. Od samego początku słowo Boga ma uniwersalne przeznaczenie.

Przez całe dzieje biblijnego Izraela słowo stanowiło najważniejszy sposób przemawiania Boga do człowieka. Narzędziami nadprzyrodzonej komunikacji byli przede wszystkim prorocy. Na kartach ksiąg prorockich zostały zapisane słowa, które wcześniej były wypowiedziane. Bardzo często powtarza się formuła „i Bóg rzekł”, co dowodzi, że Bóg naprawdę wszedł w historię ludzkości. Jest w niej nie tylko stale obecny i dostępny, lecz również nieustannie wypowiada swoją wolę, której urzeczywistnianie służy ludzkiemu szczęściu i powodzeniu. W przeżywaniu trudnych sytuacji słowo Boże okazuje się niezawodne oraz przewyższa i przewycięża wszystko, co szkodzi Jego wiernym wyznawcom.

FOT. PIXABAY

Stary Testament łączy więc dwa aspekty słowa pochodzące od Boga. Ukazuje je jako wyraz działania potwierdzającego Jego wszechmoc oraz jako objawienie natury i mocy Bożej, wskazujące na Jego miłość i sprawiedliwość, które przejawiają się w tym, że za dobre wynagradza, a za złe – karze.

Nowy Testament

Wyjaśniając, na czym polega zasadnicza nowość Nowego Testamentu względem Starego Testamentu, autor Listu do Hebrajczyków napisał: „Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców [naszych] przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna” (Hbr 1,1-2). Słowo, w którym, poczynając od Abrahama, Bóg stopniowo objawiał siebie, zostało w najdoskonalszy sposób objawione w Jezusie Chrystusie. On sam jest Słowem Bożym, które widzialnie dało się poznać ludziom. Tajemnica wcielenia Syna Bożego została ujęta w Ewangelii według św. Jana w wyznaniu: „A Słowo stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego

chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy” (J 1,14). Wyrażenie „zamieszkało wśród nas”, dosłownie „rozbiło namiot wśród nas”, nawiązuje do realnej obecności Boga w Namiocie Spotkania podczas wędrówki Izraelitów przez pustynię do ziemi obiecanej. Jeszcze bardziej realne stało się wejście Syna Bożego w to, co ludzkie, stanowiące osobową i dostrzegalną obecność Boga w świecie.

W Słowie, którym jest Jezus Chrystus, prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, skupiło się wszelkie działanie Boga wobec Izraela jako ludu Jego wybrania i całej ludzkości. Jezus Chrystus, objawiając swą Boską tożsamość i moc, potwierdzał je czynami i słowami, które objaśniały czyny i znalazły dopełnienie w nauczaniu. Swoim słowem Jezus sprawiał głęboką przemianę ludzkich serc, która skutkowałą pójściem za Nim, a także uzdrowieniami i – co budziło zdumienie i sprzeciw części faryzeuszów – odpuszczaniem grzechów. To potwierdzało, że uosobione Słowo Boże stanowi szczyt Objawienia się Boga, który, wchodząc w historię, nadał jej osta-

teczny sens i przeznaczenie. W Jezusie Bóg najpełniej „wypowiedział siebie” i urzeczywistnił to wszystko, co zapowiedział. Lecz wypełniając starotestamentowe słowo Boże, Jezus je nieskończenie przewyższył: „Podczas gdy Prawo zostało dane za pośrednictwem Mojżesza, łaska i prawda przysły przez Jezusa Chrystusa” (J 1,17). Co więcej, wypełnienie starotestamentowych nadziei i oczekiwań przyniosło zarazem ich oczyszczenie i skonkretyzowanie przez bolesną mękę i krzyż oraz chwalebne zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.

Zarówno podczas ziemskiego życia jak i po zmartwychwstaniu, zapowiadając że „Jego słowa nie przeminą” (Mt 24,35), ponieważ „są duchem i życiem” (J 6,63), Jezus uzdolnił swoją mocą Apostołów, by stali się sługami słowa Bożego. Skoro w Nim zostało ono ostatecznie ogłoszone, zatem powinno być zachowywane i głoszone w Kościele ustanowionym przez Niego. Zadaniem Kościoła, jak dobitnie ukazują Dzieje Apostolskie i listy włączone do kanonu Nowego Testamentu, jest kontynuowanie dzieła zbawienia zapoczątkowanego przez Jezusa.

W Słowie, którym jest Jezus Chrystus, prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek, skupiło się wszelkie działanie Boga wobec Izraela jako ludu Jego wybrania i całej ludzkości. Jezus Chrystus, objawiając swą Boską tożsamość i moc, potwierdzał je czynami i słowami, które objaśniały czyny i znalazły dopełnienie w nauczaniu.

Odbywa się to przez głoszenie Ewangelii, której słowa stanowią źródło i fundament nauczania chrześcijańskiego. Apokalipsa św. Jana podkreśla, że posługa apostołska polega na nieustannym wsłuchiwaniu się w to, co zmartwychwstały Pan powiedział i wciąż mówi do Kościołów lokalnych, a tym samym do całego Kościoła. Wynika stąd konieczność czujności, która znajduje wyraz w pilnej i rzetelnej trosce o niedopuszczanie do jakichkolwiek zmian, które wypaczają Ewangelię. Święty Paweł napisał: „Nie jesteśmy bowiem jak wielu, którzy kupczą słowem Bożym, lecz ze szczerością, jak od Boga mówimy o Chrystusie przed Bogiem” (2 Kor 2,17). Taka postawa wymaga odwagi, by wszystkim, wszędzie i w każdych okolicznościach „głosić bez lęku słowo Boże” (Flp 1,14). ■